

Nová zem

I. Náčrt

Krátka osnova

1. Nová zem ako miesto spoločenstva s Bohom – Ján 17,3; Zj 21,3; 22,4
2. Nová zem ako miesto služby – Luk 19,17; Zj 1,6; 19,9; 2 Pet 3,13
3. Nová zem ako obnovený raj – Zj 21,4.5; Iz 65,17

Niektori raz povedali, že o budúcnosť by sme sa mali zaujímať všetci, pretože v nej strávime zvyšok svojej existencie. Dnes sa však budúcnosť javí mnohým neistá, dokonca viac, než kedykoľvek predtým.

Podľa biblického chápania času charakter dejín neurčuje ani tak minulosť, ale budúcnosť – cieľ, ku ktorému história speje. Písmo nás učí, že Boh usmerňuje beh udalostí k záverečnému vyvrcholeniu dejín. Tento koniec bude súčasne novým začiatkom.

Naposledy sme hovorili o Božom súde a tisícročnom kráľovstve vykúpených s Kristom. Dozvedeli sme sa, ktoré udalosti Biblia spája s koncom tisícročia – posledný súd, zničenie zla a vyriešenie problému hriechu. Čo však bude nasledovať potom?

1. Nová zem ako miesto spoločenstva s Bohom – Ján 17,3; Zj 21,3; 22,4

Poslednou scénou, ktorú Božie slovo opisuje, je obnova zeme. Boh obnoví zem do jej pôvodnej nádhery. Keď bude na konci tisícročia zničené zlo, satan aj hriešnici, stvorí všetko nové. Všetky stopy po hriechu budú odstránené. Nová zem sa stane večným domovom vykúpených.

Mnohí veriaci však o nebi uvažujú detinským, tak trochu naivným spôsobom. Predstavujú si ho totiž ako nudné „plávanie“ na obláčiku a brnkanie na harfu. Iní zase zdôrazňujú najmä materiálne aspekty, ako napr. zlaté ulice, múry z jaspisu atď. Ďalší chápu nebo ako určitú satisfakciu za to, čo si odopreli a vytrpeli na zemi, ale-bo ako náhradu za to, čo im uniklo.

Takéto materialistické, hedonistické a na seba zamerané predstavy však so skutočným náboženstvom nemajú veľa spoločného. Nový Jeruzalem je niečo viac než miesto nikdy sa nekončiacich radovánok; niečo viac než akýsi Disneyland. Človek potrebuje viac, než sentimentálne piesne, obrázky nebeského mesta, či nádej, že sa splnia všetky jeho osobné prania.

Aj keď podobné predstavy nepochybne majú v sebe kúsok pravdy, chýba im základný aspekt kresťanskej nádeje. Podstatou kresťanskej nádeje nie je sebauspokojenie, ale prísľub osobného spoločenstva s Bohom tvárou v tvár. Len jeho prítomnosť tvorí budúcnosť trvalo žiaducu a zmysluplnú.

Večný život z hľadiska časového trvania nie je pre ľudí taký prítlačivý. Niektorí nedokážu vydržať žiť ani tu na zemi. Bolesť, utrpenie, bieda a citová prázdnota by zo života, ktorý by trval večne, urobili nekonečné trápenie. To, čo dáva večnému životu hodnotu, sú jeho aspekty vyplývajúce zo vzťahu s Bohom. Podstatou večného života nie je predovšetkým nekonečná dĺžka, ale jeho nová hĺbka. Naša nádej nespočíva v tom, že budeme mať viac, než máme teraz, ale že budeme mať niečo hodnotnejšie a lepšie.

To, čo budú spasení prežívať na novej zemi, nebude úplne nová skúsenosť. Večný život je niečo, čo sa začína už teraz. Je to prítomná skutočnosť: „Kto verí v Syna, má večný život.“ (Ján 3,36; 17,3) Večný život teda znamená novú kvalitu života už tu a teraz. Pretože však v tomto veku stretávajú bolesti, utrpenie, choroby a smrť veriacich aj neveriacich, Boh sľúbil, že stvorí „nové nebo a novú zem a prvotné veci sa už nebudú spomínať, ani na myseľ neprídu.“ (Iz 65,17)

Najväčším požehnaním neba je Božia osobná prítomnosť uprostred jeho ľudu: „Hľa, stánok Boha uprostred ľudí. Bude prebývať s nimi a oni budú jeho ľuďom a sám Boh, ich Boh bude s nimi.“ (Zj 21,3) Tým sa splní Boží zámer, pretože nás „povolal vlastnou slávou a dokonalosťou“ (2 Pet 1,3) a postaví nás „s plesaním pred svoju slávu“. (Júda 24)

V novom Jeruzaleme budú žiť vykúpení v Božej prítomnosti, pretože „Boží a Baránkov trón bude v ňom a jeho služobníci mu budú slúžiť“. (Zj 22,3). Na tejto zemi zakúšame radosť zo služby Bohu len čiastočne. Tam však naplno okúsime, že našou najväčšou radosťou je vzdávať Bohu chválu. Najväčšou odmenou pre veriacich bude vidieť Pána a

byť s ním stále.

Keď apoštol Ján hovorí o požehnaniach nebeského mesta, vyvrcholením jeho rozprávania je krátka veta: „Budú vidieť jeho tvár a jeho meno bude na ich čelách.“ (Zj 22,4; por. 21,22) Keď sa pozrieme na tvár nášho Pána, v jeho nekonečne láskavom pohľade uvidíme naplnenie všetkého dobrého, spravodlivého a krásneho vo vesmíre. V spoločenstve s Bohom a v Božej prítomnosti sa naplnia všetky naše túžby – poznať dokonalú lásku, pokoj a radosť, pravdu a spravodlivosť, svätosť a múd-rost, dobrotu a moc, slávu a krásu. Pri pohľade na Božiu tvár si viac než kedykoľvek predtým uvedomíme, že byť s ním je „vrcholom radosti“ a že po jeho „pravici je večná blaženosť“. (Ž 16,11)

Božie vykupiteľské dielo bude zavŕšené. Ľudia budú opäť, podobne ako to bolo v raji pred pádom do hriechu, v úzkom spoločenstve so svojim Stvoriteľom. Priepasť, ktorú spôsobil hriech, bude úplne odstránená; dôsledky hriechu navždy zahladené. Božia vláda bude naplno odrážať jeho charakter.

V podobenstve o talentoch hovorí Pán vernému sluhovi: „Správne, dobrý a verný sluha! Bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým. Vojdi do radosti svojho Pána!“ (Mat 25,21) Spoločenstvo s Majstrom, podiel na jeho radosť a pokoj, ktorý prináša naplnenie Božích zámerov, sú najväčšou odmenou za vernú službu. Pre skutočného kresťana je najvyššou odmenou práve spoločenstvo s Bohom.

2. Nová zem ako miesto služby – Luk 19,7; Zj 1,6; 19,9; 2 Pet 3,13

Na novej zemi budeme prežívať nielen spoločenstvo s Otcom a Synom, ale aj s vykúpenými všetkých čias. Teraz prežívame len čiastočné spoločenstvo s obmedzeným počtom svojich súčasníkov, ktorí žijú v našom okolí. Spoločenstvo na novej zemi sa rozšíri o tých, ktorí žili pred nami a budú žiť po nás – o patriarchov, prorokov, apoštolov, mučeníkov, reformátorov, priekopníkov, jednoducho ľudí z každej doby a každého miesta. Symbolom tohto spoločenstva je nebeská hostina: „Blahoslavení sú tí, ktorí sú povolani na Baránkovu svadobnú hostinu.“ (Zj 19,9)

Večný život naplní nielen duchovný, ale aj spoločenský rozmer našej bytosti. Hriech nás oddelil nielen od Boha, ale aj od seba navzájom. Preto si nedôverujeme a nie sme schopní plne sa odhaliť. V cirkvi, vďaka pôsobeniu Ducha Svätého, existuje medzi členmi určité vedomie jednoty a ochota uprednostniť záujmy druhých pred vlastnými. No aj toto spoločenstvo je z času na čas narušené sebeckými sklonmi jednotlivcov, pocitmi ohrozenia a vzájomnou rivalitou. Na novej zemi budú veriaci konečne prežívať skutočné spoločenstvo, ktoré nebude narušené pocitmi neistoty alebo nedostatkom dôvery. Budeme môcť byť k sebe navzájom celkom úprimní a plne sa venovať službe bližným. Z podobenstva o talentoch sa dozvedáme, že odmenou za vernú službu na zemi sa naša služba a zodpovednosť nekončia. Večný život nie je príležitosť relaxovať, alebo požadovať, aby druhí slúžili nám. Naopak, zachránení budú mať možnosť slúžiť ďalej. Bude im zverená ešte väčšia zodpovednosť. (Luk 19,17.19; por. Mat 25,21.23)

To, že sa všetci vykúpení stanú „kráľmi a kňazmi“ (Zj 1,6) v nás niekedy vyvoláva predstavu, že budú dve triedy spasených – tí, ktorí budú vládnuť, a tí, ktorí im budú slúžiť. Alebo sa možno domnievame, že v ideálnych podmienkach služba úplne prestane. Skutočná služba však znamená obohatenie a skvalitnenie života toho druhého, snaha urobiť ho šťastným. To je vlastne aj jeden z dôvodov zániku bezbožných. V prostredí dokonalej nesebeckej služby by títo ľudia boli vrcholne nešťastní.

Služba na tomto svete spočíva zväčša v naplnení základných potrieb toho druhého. Koľko času, energie a prostriedkov nás to stojí! Pretože o naše základné potreby bude v nebi postarané, oveľa viac sa budeme môcť venovať tomu, čo život druhých obohatí.

Keď hovoríme o nebi, príliš často sa sústreďujeme na naše vlastné záujmy a výhody. Dôraz na službu vo večnosti nám pomáha eliminovať nezdravé zameranie na seba a naplnenie svojich potrieb. Biblia vždy predstavuje vykúpených ako celok, ako Boží jednotný ľud, nie ako nezávislých individualistov.

3. Nová zem ako obnovený raj – Zj 21,4.5; Iz 65,17

Nová zem zároveň predstavuje nové životné prostredie pre ľudí. Večný život má nielen svoju duchovnú a spoločenskú dimenziu, ale aj telesnú. My, ľudia, sme pozemské bytosti. Zem bola našim pôvodným domovom a bude aj našim konečným domovom. Naš konečný údel bude jednoznačne späť s touto planétou. (Mat 5,5)

Vzkriesenie (alebo premenenie) znamená obnovu našej telesnej existencie. (1 Kor 15,42-50) Biblia nepozná existenciu

človeka v inej než telesnej podobe. Keďže budeme mať nové telá, potrebujeme aj novú zem.

V určitom zmysle je život na novej zemi pokračovaním života, ktorý žijeme teraz. No na druhej strane je v ňom nepochybne aj určitá diskontinuita, odlišnosť. Hriech a jeho dôsledky budú odstránené. Boh hovorí: „Hľa, všetko tvorím nové.“ (Zj 21,5) Preto „zotrie im z očí každú slzu a smrti už viac nebude, ani smútku, ani náreku, ani bolesti už nebude, lebo prvotné sa pominulo“. (Zj 21,4)

Ľudia budú môcť dosiahnuť svoje ciele, bez prekážok rozvíjať všetky svoje schopnosti a naplniť svoje túžby. Tu na zemi prišli mnohí o život v najlepších rokoch, iným choroba alebo handicap nedovolili dosiahnuť to, po čom tak veľmi túžili. Na novej zemi však každý bude mať možnosť dosiahnuť svoj plný potenciál.

Život nebude plynúť v nude či záhaľke, ale v tvorivej práci. Každý, kto hlbšie študoval nejaký predmet, určite zistil, že vlastne len začal kopat' na povrchu. Čím viac človek vie, tým viac si uvedomuje, koľko sa ešte musí učiť. Nemusíme sa preto báť, že na novej zemi nebude čo poznávať.

II. Výkladové poznámky

1. Výraz „nová zem“ sa v Biblii vyskytuje štyrikrát. Dva starozmluvné texty (Iz 65,17; 66,22) hovoria o požehnaní, ktoré by prišli na ľud a krajinu Izraela, keby poslúchali Božích prorokov a zostali Bohu verní.

Pri výklade Iz 65,17-25 treba mať na pamäti, že tieto verše hovoria predovšetkým o tom, čo by sa stalo, keby Izrael po návrate z babylonského zajatia zostal Bohu verný a prijal Mesiáša. Pretože sa tak nestalo, toto proroctvo sa naplní po miléniu v novom nebi a na novej zemi, ale len v princípe. Už nie je možné aplikovať každý detail. V tomto prípade ide o typologický vzťah. Preto úplne nevystihuje opis skutočne „novej“ zeme. Ako kresťania by sme mali vykladať Starú zmluvu Novou, nie naopak.

Dva novozmluvné texty (2 Pet 3,13; Zj 21,1) používajú grécke slovné spojenie „*gē kainé*“. Naše slovo „nový“ sa dá preložiť dvoma gréckymi slovami: (1) „*eos*“, ktoré vyjadruje novotu v čase a môžeme ho preložiť ako „nový“, „nedávny“, „mladý“

– jeho protiklad je „starý“, „starodávny“, „pôvodný“ (*archaios*); alebo (2) „*kainos*“ znamená novotu formou a kvalitou a môžeme ho preložiť ako „nový“, „čerstvý“, „nový, odlišnej povahy“ – jeho protiklad je „starý“, „zastaralý“, „skazený“ (*palaios*). Použitie slova *kainos* nám chce povedať, že stará zem bude pretvorená, obnovená a očistená od všetkého, čo ju poškvrňovalo.

Veriaci často hovoria o tom, že budú žiť naveky „v nebi“. Spojenie „nové *nebo a zem*“ ukazuje na novú jednotu medzi nebom a zemou, ktorá zavládne v tomto novom stvoriteľskom poriadku. Nový Jeruzalem „zostupuje od Boha z neba“ na zem. (Zj 21,2) Veriaci budú počas tisícročia „v nebi“ (Ján 14,2,3; Zj 20,4,9), ale po-tom sa vrátia a budú žiť na zemi. (Ž 37,9,29)

2. Biblia predstavuje nebo ako miesto, kde prebýva Boh. (Iz 66,1; por. Mat 6,1; 1 Pet 3,22) Je to miesto, nie stav duše. Toto miesto má však iné rozmery, je mimo nášho kozmického časopriestoru. Nie je možné sa tam dostať ani tou najdokonalejšou kozmickou raketou. Nová zmluva jasne hovorí o nebi ako o mieste, nie o stave. (Sk 1,9; 1,11; 7,55.56; Ján 14,2,3)

3. Nová zem – to nie je len obnova záhrady Eden. Život na novej zemi bude mať aj nové dimenzie, ako napr. Boží trón, Baránkov trón, nový Jeruzalem atď. (Fil 3,20,21)

4. U niektorých ľudí vyvoláva tradičná predstava o nudnom živote svätých v nebi negatívny dojem. Biblia však hovorí o aktívnom živote vykúpených. (Iz 65,17-25) Poznávať a milovať seba, svojho blížneho a Boha nikdy nie je nudné, pretože sú to bytosti, nie predmety. Toto poznávanie sa nikdy neskončí. Aj tu na zemi radi spoznávame toho, koho milujeme. V nebi sa nikdy neprestaneme učiť a poznávať nové veci a osoby.

5. Zmyslom opisu nového Jeruzalema v posledných kapitolách Písma (Zj 21a 22) nie je dať nám fotografickú podobu Božieho miesta. Apoštol Ján chce poukázať na nebeskú realitu tohto mesta takým spôsobom, aby to čitateľa viedlo k rozhodnutiu byť tam, vytrvať v zápase so zlom a nevzdať sa.

Ľudia, ktorí boli kedysi svetlom sveta, budú teraz žiť v meste, ktoré nepotrebuje svetlo slnka. (Zj 21,23) Tí, ktorí používali ako štít Ducha Svätého, budú teraz bez-pečne bývať v meste s mohutnými hradbami. (21,17) Do tohto mesta je pozvaný každý. Hradby nemajú nikomu brániť v možnosti vstúpiť doň. Preto sa brány mesta, ktoré sú na každej strane tri, nikdy nezatvoria. (21,13,25) Všetko, čo ľudia považujú za vzácne, tu je – zlato, drahokamy, aj perly. (21,18-21) Mesto je predstavené ako dokonalá kocka (21,16), čo je narážka na svätýňu svätých – miesto Božieho prebývania. Človek potrebuje pre život vodu, potravu a svetlo – zdrojom všetkého bude v Božom meste sám Boh. (22,1-5)

III. Praktické dôsledky

1. Hlavným zmyslom biblického opisu nebeského mesta a aktivít v ňom je ovplyvniť našu prítomnosť. Eschatologický obraz radosti vykúpených dáva nový rozmer a význam našim každodenným povinnostiam. Kristus, ktorý „miesto radosti, ktorá sa mu ponúkala, pretrpel na sebe kríž...“ (Žid 12,2), nám pripomína: „Radujte sa a vesel'te sa, lebo v nebesiach máte veľkú odmenu.“ (Mat 5,12)
2. Naša kresťanská nádej zároveň ukazuje na realistickú budúcnosť, ktorá má skutočný obsah. V hrubých rysoch môžeme tušiť, čo nás čaká. Ako kresťania sme presvedčení, že smrť nebude mať v našej existencii posledné slovo. Učenie o „novom nebi a novej zemi“ hovorí o budúcnosti, kde bude život pokračovať v dokonalom prostredí a kde sa rozvinie plný potenciál človeka.
3. Náš život bude mať naďalej svoj telesný, spoločenský a duchovný rozmer; naša osobná identita zostane zachovaná – jeden druhého budeme poznať. No náš život sa dramaticky zmení. Budeme prežívať skutočnosti, o ktorých dnes nemáme ani potuchy. Budeme sa tešiť z Božej blízkosti. Spoločenstvo s Bohom a s ostatnými spasenými prevýši všetko, čo dnes prežívame na tejto zemi.
4. Vedomie, že budúcnosť prevýši nielen prítomnosť, ale aj naše predstavy o nej, nás chráni pred nerealistickými očakávaniami od tohto života. Aj keď spasenie mení náš terajší život, nezbavuje nás úplne dôsledkov hriechu. Stále žijeme v hriešnom prostredí, kde sa stretávame s následkami vzbury proti Bohu. Ani tí, čo stoja na Božej strane, nie sú chránení pred nešťastím, chorobami, smútkom a smrťou. Aj keď večný život – život novej kvality – môžeme v určitom zmysle prežívať už dnes, v plnom zmysle sa realizuje až po návrate Krista.
5. Viera v Božie kráľovstvo na obnovej zemi motivuje kresťana k tomu, aby verne plnil svoje povinnosti na tomto svete. C. S. Lewis raz povedal: „Pri čítaní dejín zistíte, že kresťania, ktorí pre tento svet urobili najviac, boli práve tými, ktorí najviac mysleli na svet budúci. Odvtedy, čo kresťania prestali myslieť na svet budúci, stratili vplyv aj na tento svet.“
6. Učenie o novej zemi nám pripomína, že dejiny spejú k určitému cieľu. Ak hovoríme o udalostiach spojených s „koncom sveta“, nemali by sme zabúdať, že v neposlednom rade je to nielen koniec, ale aj nový začiatok – začiatok niečoho, čo sa už nikdy neskončí. Hriech narušil pôvodný Boží plán s človekom. Boh však napokon svoj zámer splní. Odstráni nielen hriech, ale aj všetky jeho dôsledky. Ko-nečne sa my, ľudia, staneme tým, čím sme vždy mali byť.

Posledné videnie zaznamenané v Biblii nie je o Aténach a inteligencii, o Babylone a luxuse, o Ríme a moci, o Paríži a móde, o New Yorku a obchode ani o Londýne a jeho nádhere. Posledné videnie je o novom Jeruzaleme a charaktere Boha, ktorého predstavuje. Takýto je záver dejín drámy vykúpenia, ktoré sa začali Záhradou a končia sa Mestom. Medzi nimi je kríž, ktorý zmenil tragédiu Edenu na triumf nového Jeruzalema.

Tam sa splní túžba tých, ktorí volali: „Len jedno som žiadal od Hospodina, len o to sa snažím, aby som smel bývať v jeho dome po všetky dni svojho života, aby som mohol rozjímať o dobrote Hospodina a kochať sa v jeho chráme.“ (Ž 27,4) Stretnutie s Bohom tvárou v tvár nám prinesie dokonalý pokoj. „Koho mám v ne-bi? Keď som s tebou, v ničom na zemi nemám záľubu... Boh mi naveky bude skalou srdca i údelom.“ (Ž 73,25.26). Náš hlas, spolu s naším srdcom naplneným radosťou, sa pripojí k mohutným zástupom nebeských spievajúcich bytostí: „Svätý, svätý, svätý Pán, Boh, Vševládny, ktorý bol, ktorý je a ktorý príde.“ (Zj 4,8) „Sediacemu na tróne a Baránkovi dobrorečenie, česť, sláva a vláda na veky vekov.“ (Zj 5,13) Priateľ, urob všetko pre to, aby si tam bol.